

Varlık ve Hayat Absürt Değildir

Ben elli yaşındayım; 40 yıldır, gece gündüz dil ve ilimlerle meşgulüm; 36 senedir; başta Risale-i Nur olmak üzere büyük düşünürlerin kitaplarını okuyorum. İtiraf edeyim ki; bu kitapların bazı parçalarını yeni yeni öğreniyorum. Bunun da iki sebebi var:

- 1) Dinî ve felsefî konular, çok geniş olduklarından, sınırlı zihnimiz, onları her zaman kuşatamıyor.. Ve bir şey kuşatılmadan, ona sınır ve çerçeve konulmadan, hatta iç edilip sindirilmeden tam anlaşılmaz. Mantık ilminde bir şeyin tanım ve tarifine *hadd* (sınırlayıcı bilgi) denilir.
- 2) Biz kavram ve dil konusunda çok çok fakiriz. İslamiyet denilince, birkaç cahil hacı-hocanın absürtçe uyguladığı ve içi boşaltılmış şekilleri anlıyoruz. Allah denilince, ötelerde, bilinmez, tuhaf bir somut varlık zihnimize geliyor. Kâinat ve madde denilince, Allah'tan ayrı, kötü, karanlık ve şeytanî bir ortam hatırımıza geliyor. Halbuki; gelecek parçanın izahında göreceğimiz gibi; bu ve bunlara benzer literatür, sonsuz-soyut kavramları, hakikatleri ve evrensel yasaları ifade ediyorlar.

Gerçi, kainattaki düzene, bilince, birlik ve manaların üretimine dayanarak varlığın absürt olmadığını yaklaşık yirmi yıldır biliyor ve yazıyordum. İnsanın sonsuz, zengin yetenek ve duygularının hikmetini ise imtihan ve sınav çerçevesinde değerlendiriyordum. Bu gece, hiçbir zaman tam çözemediğimi bildiğim bir parça risalenin (11. Söz'ün) son üç sayfasını okudum. İşte 40 yıllık çalışmalar ve açlığımın tetiklemeyle şöyle bir mana çerçevesini gördüm:¹ Varlığa, dinî kavramlara karşı bakışım bire bin arttı, genişledi. Şöyle ki:

“İnsanın cihazatı (donanımı) hayvan gibi sadece maddi hayatı elde etmek için ona verilmemiştir. Çünkü insan, duygu ve yetenekleri ile en üstün hayvan türünden elli kat üstün olduğu halde, maddi lezzetler ve dünyevî yaşam boyutunda en zavallı hayvandan 50 kat daha az lezzet alıyor ve daha az rahat yaşayabiliyor.”

Burada bir temsil var. Temsilin manası şudur:

“Hayvana mesela yirmi yetenek verilmiştir; o, bunlarla hayatın ve yaşamın somut ve maddi şekli demek olan birtakım elbise alıyor... Doğal ve mutlu olarak yaşıyor, ve büyük lezzetler alıyor; ekolojik dünyanın bir temel taşı oluyor. İnsan ise, bin yeteneğe sahip olduğu halde hayvan kadar güzel ve lezzetli bir biçimde yaşayamıyor; üstelik çevreye de büyük zararlar veriyor.” Temsilin tam metni şöyledir:

“Bir zat, bir hizmetçisine yirmi altın verdi. Tâ mahsus bir kumaştan, kendisine bir kat libas alsın. O hizmetçi gitti, o kumaşın âlâsından mükemmel bir libas aldı, giydi.

Sonra gördü ki, o zat, diğer bir hizmetkârına bin altın verip, bir kâğıt içinde bazı şeyler yazılı olarak, onun cebine koydu; ticarete gönderdi.

Şimdi, her aklı başında olan biri bilir ki, o sermaye, bir kat libas almak için değil. Çünkü evvelki hizmetkâr, yirmi altınla en âlâ kumaştan bir kat libas almış olduğundan; elbette bu

¹ Tekrar olmasın diye, bazen sadece anladığımı yazıyorum. Merak edenler metne bakabilirler.

bin altın, bir kat libasa sarf edilmez. Şayet bu ikinci hizmetkâr, cebine konulan kâğıdı okumayıp, belki evvelki hizmetçiye bakıp, bütün parayı bir dükkâncıya, bir kat libas için verip hem o kumaşın en çürüğünden ve arkadaşının libasından elli derece aşağı bir libas alsın, elbette o hâdim, nihayet derecede ahmaklık etmiş olacağı için, şiddetle tâzip ve hiddetle te'dip edilecektir..

Ey nefsim ve ey arkadaşım! Aklınızı başınıza toplayınız. Sermâye-i ömür ve istidad-ı hayatınızı hayvan gibi, belki hayvandan çok aşağı bir derecede şu hayat-ı fâniyeye ve lezzet-i maddiyeye sarf etmeyiniz. Yoksa sermâyece en âlâ hayvandan elli derece yüksek olduğunuz halde, en ednâsından elli derece aşağı düşersiniz.”

Bu temsilden önceki paragraflarda; bu asır insanının tek amacı, medeni standartlarda midelerini ve cinselliğini (batın ve ferici) tatmin etmesi olmuştur, diye insanlığı uyarıyor. Bazıları bu gibi ifadeleri, kişisel bir kusura ve eksikliğe karşı söylenmiş dini bir nasihat gibi algılıyor. Hâlbuki bu zihniyet ve hayat anlayışı, bütün dünyayı saran, bazen de tahrip eden iki büyük yanılmanın ve insanlık denilen kâinat güzeli bir varlığı boğmaya çalışan bir yılanın ifadesidir.

- a) Komünist dünya, bütün hayatı, beslenmekten, maddi bir mideden ibaret sandı. Dünyanın yarısını manasız ve absürt bıraktı; adeta dünya denilen varlığın yarı vücudu felç oldu.
- b) Öteki Kapitalist sistem de, Freud sayesinde hayatı libidodan, cinsellik ve süfli tatminlerden ibaret gördü.

Bazıları, komünist sistem tasfiye oldu; kapitalist sistem sosyal devlete dönüştü, deseler de, bütün dünyada, bütün marketlerde, bütün aktivitelerde egemen olan yine bu iki ejderhadır: amaçsız ve ölçsüz seks; ve sonsuz tüketim hayat biçimi! Hayret! İnsan gibi yüce bilimler ve duygularla donatılmış bir varlığın akli, nasıl oldu da önce gözüne, sonra midesine, sonra da fercine indi? Kişisel aklın yanılmasını anlıyorum; fakat kollektif aklın yanılması, insan olan insanları korkutuyor.

İşte, böyle kayıpların yaşanmaması için; Bediüzzaman Said Nursî, ilimlerden ve dinî metinlerden sentezlediği şöyle bir reçete öneriyor. Bu çerçevede hayatın manası, ödevleri ve mutlu yaşam seviyesi, gerçekten çok daha güzel ve anlamlı oluyor. Absürt vesveseler ve sıkıntılar için hiçbir gedik kalmıyor. Yaşam sonsuz bir cennete dönüşüyor. Şöyle ki:

1. *Önce insan hayatının amacı..*
2. *Sonra; hayatın mahiyeti, özü.. (sonra)*
3. *Hayatın biçimi ve somut şeklinin manası.. (sonra)*
4. *Hayatın gerçek varlığının yapısı.. (sonra)*
5. *Hayatın mutluluğunu en zirvede yaşamak..*

Biz bu beş maddeyi, yani yazarın kavram ve mana olarak ne demek istediğini şöylece özetliyoruz: Lafızları aynen almayacağız. Çünkü lafızlardaki tükenişimiz, bizi bu varlık seviyelerini anlamaktan, yaşamaktan alıkoyuyor; yani kusur bizdedir, o sözlerde değildir.

Hayatın Amaçları

Hayatın 1. Amacı:

“Kâinat somut ve sonsuz bir nimet hazinesi ve sofrası gibidir. İnsanın duyguları, birebir uyuşacak şekilde bu sofradaki rahmet nimetlerine, sonsuz bir şekilde açtırlar.

İşte bizden (insandan) beklenen şey; onun bu nimetlerden mesudâne ve maddi olarak istifade etmesi, doyması ve bu imkânları yaratan Cenab-ı Haktan memnun olmasıdır. Evet, insan doymadan, memnuniyet ile nimetleri değerlendirmeden, nimetin sonsuzluğuna inanmadan diğer maddi ve manevi görevlerini yerine getiremez.”

[Bu işlevsel amaç, insanın bütün her şeyi (hatta güneşi ve kara delikleri) işlemesini, doymasını ve memnun olmasını içeriyor. Materyalistler “*Dünyayı işletelim, yiyelim, bitirelim*, diyorlar. Din ise “*Bütün kâinatı işletmelisin, bütün varlıkları sonsuz bir bilinç ve rahmet ve nimet olarak görmelisin, doymalısın, şükür ve memnuniyeti yaşamalısın; onların sonsuz olduğunu görmelisin, yokluktan ve tükenmeden korkmamalısın*” diyor.]

Peki, insan bunu nasıl becerecek? İşte, hayatın 2. amacı bunu sağlıyor.

Hayatın 2. Amacı:

“İnsanın öz varlığı demek olan fitratında her biri bir anahtar olan çok dosyalar ve bilimsel tabanlar (cihazlar, donanımlar) var. Kâinat dediğimiz bu evren ise, her biri bir bilim dalının özü olan İlahî isimlerin (tanınabilir, bilinebilir ve işitilebilir) somut biçimleridir. Kâinat somut olarak sınırlı da olsa, bu isimler ve kavramlar ve bilimler tükenmeyen bir hazinedirler.

İnsana düşen; her biri İlahî bir isim olan bu sonsuz ve soyut bilimsel mahiyeti ve yetenek dosyalarını bilmek; onlar vasıtası ile soyut ve sonsuz bilincin ve kudretin kutsal adı olan Allah’ı tanımaktır. Bu sayede yokluk ve tükeniş şeytanından kurtulmaktır.”

[Böyle çok boyutlu sonsuz bir hayat ve din anlayışı nerede? Sadece bazı dindar kişileri mistik bir ayna olarak görmek, bütün dinî ve hayat realitelerini sistemin dışına itmek o sonsuz gerçekleri hayal ve hurafe haline getirmek nerede?]

İnsanoğlu bu büyük 2. görevi becerince, hayatın 3. Amacına adım atmış olur.

Hayatın 3. Amacı:

“Bu sonsuz, tükenmez isim hazinelerinin işletilmesiyle, insanda ve varlıkta sonsuz derecede güzel, sanatlı ve parlak ürünler ortaya çıkıyor. İnsanoğlu onları dünya sergisinde ve varlık saraylarında sergiler, gösterir, varlığın ve yaşamın absürt olmadığını isbat eder.”

Peki, hayat yolculuğu burada bitiyor mu? Hayır, hayatın 4. amacında devam ediyor.

Hayatın 4. Amacı:

“Gelişme yani rububiyetin etkinliği devam ediyor. Bu rububiyet, başta sonlu-sonsuz, tapan-tapınılan diyalektiği gibi binlerce zıt güçlerle sistemi tetikler, insanı bütün davranışları ile ibadete yani sonsuza bağlar. Varlık maddi-manevi gibi bütün zıt boyutları ile hikmet ve amaç çerçevesinde işletilir; Yazdan (varlık İlahı) kazanır; Ehrimen (yokluk ilahı- şeytan) kaybeder; sistem bütün nitelikleriyle sonsuz bir varlık ve gerçeklik âlemi olur. Bu üretim, şöyle ikili bir çerçevede tekrar realize edilir: Görüp hissetme... Görünüp hissedilme!

Hayatın 5. Amacı:

“Sonsuz- soyut varlık ve güzellik olan Allah, Rahmaniyet olarak bu varlığını somutlaştırır. Yani Kendi Kendine ve Kendinden Kendine yansır; abdlere [Kendine bağlı olarak yarattığı (somutlaştırdığı)] diğer şuurlu varlıklara da gösterir.”

“İşte ben ve benlik dediğimiz realite budur. Yani var olma ve bu var olmayı, başka dosyalara yansiyarak veya başka sonsuz varlığı kendi yazılımında kaydedecek şekilde görmek, göstermek ve hissetmek, yani o varlığı ve güzelliği kendi kendinde yaşamaktır.”

“Ruh dediğimiz realite; benliği, kimliği, karakter ve kavram dosyasını oluşturan yazılım ve programdır. İnsanın bilinçli kaderidir. Dosya datalardan farklı bir şeydir; dosyanın özü bilinçtir. O da soyuttur, fakat datalar arası yansımalarla somutlaşır.. Yani insan yapısal kaderini değiştiremez; fakat bu yansıma ve tecelliler fonksiyonu ile kendini iyi veya kötü, varlıklı veya yoksul yapabilir. Din, bu ikinci kazanımlara sevap, kesb ve ibadet diyor.”

Fransa Felsefe Okulu, yüzlerce cilt kitap yazmıştır. Bu benliği ve onu oluşturan bilinci ve bunun somut görüntüsü olan yansımaya anlamaya çalışmışlardır. Bu bilgiler, İzmir İlahiyat Fakültesi’nde Doktora tezi olarak özetlenmiştir. “*İnsanın ve Tanrı’nın Kişiliği*” ismi ile de yayınlandı.

Evet, varlık bir ve sonsuzdur. Fakat soyut ve somut biçimlerde ve dosyalarda yansır. Biz, O sonsuz-soyut varlığı göremediğimiz için, varlık ve realite ve onların somut bir görünümü olan benlik denilince, sadece bu yansımaları anlıyoruz. Ki Fransız filozofların yazdıkları hep bu yansımaya dayanıyor. Evet mana ve sonsuzluk ve entegrasyon (ibadet) ile insan bütün bu yansımaları bilfiil veya bin-niyet ve bil-müşahede kendine katar; manen bir kainat olur.

Sevap dediğimiz gerçeklik, olumlu işlerle ve bu tarzda olan direkt ve dolaylı yansımalarla, varlığı zenginleştirmek ve yokluk cehenneminden kurtulmaktır. Sevap, esvab kökündendir; fon ve zenginlik demektir.

İnsanoğlu gibi ancak sonsuzlukla tatmin olabilen bir varlığın kazanç fabrikası da işte şu gelen maddedir. Yani bütün varlığı ve bütün canlıları temsil edip manen onlara sahip olmasıdır.

Hayatın 6. Amacı:

“Sayısız canlılar, görünmek, çoğalmak, hayatın binbir şeklini ortaya koymak istiyorlar. Kendi sanatkârlarının soyutluğunun ve sonsuzluğunun bilinmesi demek olan tesbihatlar yapıyorlar. Hayatın önemli bir amacı olan ubudiyeti, sonsuz bir sistemin varlığını ve devamını sağlamak olan entegrasyonu gerçekleştiriyorlar.

Demek insan, bilimleriyle, inanç ve gözlemleriyle, düşünce ve niyetleriyle bütün bu var olmaları ve anlamlı davranmaları, kendi ruhuna yansıtmakla ebedî ve sonsuz bir dosya olur. Yokluğa ve absürtlüğe bir çizgi çizer.”

Hayatın 7. Amacı:

“Varlık ve yansıma sistemleri sonsuz olduğundan insan realiteyi her zaman göremeyebilir. Dolayısıyla absürtlük ve abesiyet çukuruna düşebilir. Bunun da çaresi olarak iç âlemine dönüp, kendisindeki *ilim, kudret, irade* gibi yedi sıfat ile gerçeği avuçlamalı; onları yedi basamak yapıp, sonsuzluk ve soyut varlık semavatına çıkmalı.”

[Yani insan eğer mükemmel ise - ki herkes bunu görüyor ve hissediyor- insanın, meyvesi olduğu varlık ve hayat ağacı da mükemmeldir; absürt ve anlamsız olamaz.]

Hayatın 8. Amacı:

“İnsanın bu miracı ve yükselişi yaşayabilmesi ve görebilmesi için dahi her şeyin, her varlığın dile getirdiği şu iki ayak ile gerçeği anlayarak ve görerek bir nevi yokluk olan absürtlüğü yenmeli. Bu iki ayak da şunlardır:

1. Her şey, her bir şeyle ve her bir şe’ni (niteliği) ile ve bütün varlık âlemiyle sonsuz kopmaz bir birlik ve bilinç içindedir. Bu öyle bir birlik ve vahdet ki, faraza herhangi bir şey ondan kopsa, yokluğa adım atmış olur. İşte bu kayıptan dolaydır ki; bir nevi ayrılık ve bölücülük demek olan şirk, en büyük günah ve yıkım sayılmıştır.
2. Her şey kemalata ve sonsuzluğa ve daha büyük bir çapta varlığa ve gerçekliğe çıkmak için manen yukarıya doğru koşuyor. Bütün varlık sonsuz bir miraç yaşıyor.

Bu iki bekçi yani birlik ve yükseliş, absürtlük ve abesiyet şeytanlarının, bu mükemmel varlık cennetinin içine karışmasına müsaade etmezler.

“İnsan, gayet aciz ve güçsüz olmakla beraber, binlerce şeye muhtaçtır. Bu iki acı press altında sonsuz bir görev olan bu manaları nasıl yaşayabilir?” diye sorulursa cevap şu gelen hakikattir:

Hayatın 9. Amacı:

“İnsan acz ve ihtiyacını, değil eksiklik sebebi; tam tersi, onları sonsuz bir gücü ve rahmeti elde etmek için bir araç, bir şefaathçi yapabilir. Açlığın yemeği, eksinin artıyı, çocuğun ana-babasını kendine bağladığı gibi.”

Evet, insanoğlunun biyolojik, sosyal ve kültürel evriminde yani medeniyetin gelişmesinde en büyük aktif sebep bu güçsüzlüğü ve ihtiyacı olmuştur. Çoğunlukla bu iki araç kullanılmıştır; diğer sekiz basamakta fazlaca etkili olamamıştır. Evet, bu sekiz değerinde başarılı olanlar olmuştur; fakat bu başarı kişisel ve yöresel kalmıştır.

Maalesef, bazıları bu iki negatif gücü, pısrıklık, kişisizlik ve zillet, diye anladı. Hâlbuki bunlar da aşk gibi yöneliş ve yükseliş gücüdürler. Hem de daha sağlıklı olarak. Aslında aşk dediğimiz gerçeklik. negatifin pozitifle; sınırlının sonsuzla; eksiğin kemalât ile kendini tamamlamasıdır. Evet, insanın sonsuz enerjisi, aşk ateşi ile tutuşunca, insan bir amaca yönelince; daha doğrusu gaye ve amaç diye bir hakikati görünce, kalbinde absürtlük mikropları daha barınamaz.

**

Hayatın Mahiyeti (Öz Yapısı)

1. Her biri bir bilim dalının ve bilinçli bir varlık realitesinin ifadesi olan İlahî isimlerin acayip ürünlerinin toplamı, bir araya gelmiş, **hayat denilen mucize ortaya çıkmıştır.**
2. İlahî nitelik ve kahramanların küçük bir ölçeğidir, insan hayatı..
3. Evrenin barometresidir.
4. Kâinat denilen bu büyük kitabın özetidir.

5. Sonsuz enerji ve kudret sistemlerini çalıştırabilecek bir anahtar külçesidir.
6. Kâinattaki bütün varlık türlerinin listesidir.
7. Kâinat ülkesinin haritasıdır.
8. Kâinata ve sonsuz zaman şeridine takılan bütün değerlerin göstergesidir.

**

Hayatın Fotoğrafı ve Çalışma Biçimi

1. İnsan hayatı yazılı bir kelimedir. İlahî kudret kalem ile yazılan bir sözdür. (Söz onun ruhudur, yazı onun bedenidir.)
2. Görünür ve işitilir. (Somut olarak görünür, soyut olarak işitilir. Yani dengeye dayanan, mana ifade eden, gerçeği gösteren bir varlıktır.)
3. Allah'ın isimlerini (bütün değerleri, varlık boyutlarını ve kavramları) gösterir.

**

İnsan Hayatının Gerçekliği

Allah, vahidiyetiyle (yani sonsuz-soyut varlığıyla beraber) ehadiyetiyle başta peygamberler olarak insanda somut olarak tecelli eder. Yani insan bütün İlahî isimlerin somut tecellisinin görüldüğü bir aynadır. Daha doğrusu gerçek insan (insan-ı kâmil) Onun Ehadiyetinin somut şeklidir. Tanrı gibidir; fakat Tanrı değildir. Ayna güneşi gösterir; fakat güneşin kendisi değildir. Karakol devleti gösterir; fakat devletin kendisi değildir. Ehadiyet, görüşülen, kendisinden istifade edilen, işlevsel ve sınırlı bir nokta içinde manen vahidiyet ve sonsuzluğu barındıran somut varlık realitesidir. Fakat insan burada kalırsa putperest olma ihtimali ortaya çıkar. Bütün devletin maddi-manevi gücünü ve tüzel kişiliğini somut bir karakoldan ibaret sanan ilkel bir insan gibi olur. Unutmamak gerekir ki; ilkeller her zaman putperest olmuştur.

İnsan bu binbir niteliğiyle Allah'ın ehadiyetini gösterdiği gibi, Allah'ın samediyetini de (yani sonsuzluğunu ve dolayısıyla hiçbir şeye muhtaç olmadığını da) gösterir.

Evet, insanın sayısız ihtiyaçları varken, bu samediyet tecellisiyle bütün ihtiyaçlarını kapatabiliyor. **İşte hayat: Sonsuz bir açlık ve sonsuz bir doyurma.. Dipsiz bir ayna ve sonsuz bir yansıma..!**

İnsanın saygınlığı ve değeri bu gibi sonsuz, soyut kazanımlara dayanır. Yoksa insan, bedeni itibariyle bir et yığıdır; acılarla, sıkıntılarla doğranan zavallı bir varlıktır.

**

Hayatın, En Zirve Bir Şekilde Mutluluğunu Yaşamak

1. Önce O sonsuz güneşin gerçek ışınlarının, senin yüzünü, özünü okşadığını hissedip, onu sevmek..
2. Sonra bilinçli bir varlık olarak O'na özlem duymak..
3. Sonra O'nun sevgisiyle sarhoş olmak.. (Kendinden geçmek..)

4. Sonra, kalbinin gözbebeğinde O'nun nuranî suretini yerleştirmek; Onun gözüyle her şeyi görmek; her zaman O'nu görmek..
5. Aşkın sıcak bağıyla ebediyeti, sonsuzluğu, gerçekliği, güzelliği, fedakârlığı kalp ve ruhuna sindirmek; O'nunla bütünleşmek..

Bu konularda inançlı insan kalbi kadar geniş; yani bilgi işlem hacmine sahip hiçbir varlık yoktur. Onun için kudsî hadiste şöyle denilmiştir: “*Ben göklere ve yere sığmadım. Acayıptır ki; Ben Müminlerin kalbine sığıldım.*” (Ala-yı İlliyyin (yüceler yücesi) makamı, bu sonsuzluk seviyesidir. Metinden anlaşıldığı kadarı ile..)

Şems Suresi, kâinat sarayına ve onun nuranî bir lambası olan güneşe değinir, varlığın sistematüğini açıklar, sonucunun, arınma veya kaybetme olduğunu söyler.

Müellif, bu sureyi bu makamda kullanmakla arınmanın nasıl gerçekleştirileceğini yani arınmanın ancak bu geçen görevlerle olacağını bildirmiş oluyor. Burada mutlular, arınıp da kurtulanlardır; bedbahtlar da dinî değerleri dinlemeyip, gelişemeyen, dolayısıyla hayat fabrikasının çarkları arasında sıkışanlardır.

Metnin dizaynından, işarî olarak, Şems-i Ezeli ve O'nun nurlarını yansıtan peygamberlik kameri ve diğer gerçekler anlaşılıyor. Kıssadan hisse, Arapça bir isim olan Salih (Allah'ın elçisi) Muhammed'dir. Elleri, ayakları kesilen Nakadan maksat da Kur'andır.

Not: Aslında bir aşk eylemi ve realitesi olan hayat ve biyolojide, iç dölleme, eşey dölleme ve aşı şekliyle dölleme biçimleri olduğu gibi; insanın karşı cinse veya kendinde bulunan sonsuz bir değere veya sonsuz soyut güzelliğe (nirvanaya) âşık olması olabilir. Leylalı Mecnunlar ve Leylasız Mecnunlar ve aşk ateşinde yanıp soyuta, sonsuza uçanlar olarak... Filibeli Ahmed Hilmi Beyin izah ettiği üzere.

23. 01. 2010

Bahaeddin Sağlam